

Informationsträff nr 1

2023-06-20

Förstudie inför vattenvårds-projekt i Högfjärden

*Beviljat stöd inom Lokala Vattenvårdsprojekt
(LOVA), administrerat av Länsstyrelsen.*

*Ansökan inskickad 2023-01-09 av Nolbyns
Byalag i samråd med orförandena i Fjälbyns &
Blackes Byalag.*

Projektet beviljat 2023-05-09

Diariennr: 501-234-2023

Agenda

1. Välkomnande, inledning och syftet med mötet (JÅ)
2. Beskrivning av projektet
 - a) Bakgrund (JÅ)
 - b) Syfte, mål & åtagande (ES)
 - c) Aktivitetspaketen (ES)
3. Exempel på nuvarande kunskap om Högfjärden (JÅ, LV)
4. Exempel på aktiviteter 2023 (ES)
5. Frågor
6. Nästa möte

Målet med kvällens möte:

- att nå ut med information om att det finns ett projekt för Högfjärden
- att informera om att aktiviteter kommer att påbörjas
som intresserade välkomnas att engagera sig i
- att informera om att frågor som uppkommer kommer att samlas till digitala frågestunder.

2a. Bakgrund till projektansökan

- I ett föreläggande från Länsstyrelsen 2022-04-13 föreskrevs att betongtröskeln i utloppet av Högfjärden skulle avlägsnans senast 2022-05-13, men att tidigare trätröskel och befintliga stenar skulle ligga kvar för att undvika försurning & fiskdöd liknande den på 30-talet.
- Länsstyrelsen skrev därtill bland annat annat: *"Om ni inte självmant ansöker om en omprövning och det kommer till vår kännedom om att det kvarstår oenigheter kring utformningen av utloppet kan vi komma att begära en omprövning hos mark- och miljödomstolen."*
- Baserat på Länsstyrelsens föreläggande och det faktum att trätröskeln multnar och försvinner, är slutsatsen att det behövs mer kunskap om sjön och vilken nivå som är lämplig ur ett brett perspektiv, samt mer kunskap om hur en juridisk person/styrelse för sjön kan ordnas. Detta projekt är ett första steg.

§ • Lagstiftning som Länsstyrelsen hänvisar till i föreläggandet:

”Att uppföra, ändra, laga eller riva ut en anläggning i ett vattenområde är vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § miljöbalken. För en vattenverksamhet krävs det i regel tillstånd om inte annat följer av bestämmelserna i 11 kap. miljöbalken (11 kap. 9 § miljöbalken).”

”Enligt 5 kap. 4 § miljöbalken får myndigheter inte tillåta en åtgärd som ger upphov till en ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm”

2b. Syften

- Skapa en gemenskap och ett engagemang runt Högfjärden, till Högfjärdens bästa, *att vara Högfjärdens vänner.*
- Att bidra till en mer samlad kunskapsbild om Högfjärdens ekologiska, kemiska och hydrologiska förutsättningar.
- Sammanställa Högfjärdens naturliga & historiska nivå genom historiska data, flygfoton och simulering av några vattennivåer.
- Insamla aktuella data över vattenkvalitet, siktdjup, plankton- och fisk-bestånd för fastställande av ekologisk status.
- Upprätta balans i fiskekosystemet i sjösystemet där fisken kan röra sig fritt och naturligt mellan lek- och födoplatser.

2b. Mål (på kort och lång sikt)

- Ta fram ett faktaunderlag till grund för eventuella framtida åtgärder avseende förbättrad vattenkvalitet och fastställande av en referensnivå i Högfjärden.
- Upprätta balans i fiskekosystemet i sjösystemet där fisken kan röra sig fritt och naturligt mellan lek- och födoplatser.
- Skapa en styrelse (juridisk person) och uppdatera 1928 års sänkningsföretag, eller alternativ vattengrupp.
- Att mot bakgrund av Länsstyrelsens föreläggande bidra med ett kunskapunderlag som underlättar arbetet för att **uppnå en långsiktigt rättsäker förvaltning av sjöns nivå, och en långsiktig stabilitet för sjöns ekologiska, sociala och ekonomiska värden.**

2b. Åtaganden

Det beviljade anslaget förutsätter att:

- att planen i ansökan följs eller avvikelser rapporteras och godkänns
- En viss andel ideelt arbete utförs fördelat på våra tre byar
- Syften och mål i möjligaste mån nås
- Resultat redovisas i del- och slut-rapporter
- Ekonomiska redovisningen följer uppställda regler & normer

3. Exempel på nuvarande kunskap om Högfjärden

Jan Åberg Mellanbygdens vattenråd, info@janaberg.se

Leif Vestemark, Skellefteå kommun, leif.vestemark@skelleftea.se

2c. Sammanfattning av ingående aktivitetspaket

1. Kunskapsinsamling om sjöns och avrinningsområdets historia (vattennivåer, vattenkvalitet, fiskbestånd)
2. Utredning av tidigare vattennivåer, speciellt 1989 års nivå (intervjuer, flygfoton, protokoll, etc)
3. Undersökningar av vattnets kvalitet och vattenlivet (provtagning av Skeå Kommun, siktdjupsmätningar, nätprovfiske)
4. Simulering av tre olika vattennivåer med konsekvensanalys (vattenkemi, sjöytans utbredning, igenväxning, påverkan på skog & åkermark)
5. Genomlysning av sjösänkingsföretaget från 1928 & utredning av alternativa former, genomförande av studiecirkel
6. Föreslå framtida åtgärder & söka tilläggprojekt

Exempel på aktiviteter 2023

1. Inköp pegel - identifiera plats - installera pegel – komma igång med mätningar
2. Delta i Skeå siktdjupsmätningar, för att på sikt ta över/komplettera
3. Månatliga siktdjups- & vattennivå-mätningar
4. Ta in offerter på nätprovfiske - inköp av tjänst
5. Vårprovtagning samtliga inflöden
6. Workshop 1: Tema: ?
7. Analys av vattenstånd (GIS, flygfoton) Jan Åberg
8. Exkursion 1 till närliggande ekologisk sjöträskel
9. Sommarprovtagning vid fyra inflöden (Skeå kommun + intresserade bybor)
10. Simulering av vattenståndets påverkan på ekosystem Jan Åberg
11. Utföra nätprovfiske
12. Ytvattenprov
13. Planktonprov
14. Uppstart studiecirkel
15. Höstprovtagning
16. Visionsträffar
17. Frågestunder

OMGÅENDE

v26 ‘

UNDER UPPSTART

PÅGÅENDE

AVKLARAT

v26?

JUL/AUG 2023- 2024

AUGUSTI

AUGUSTI

Nästa möte

Ett statusmöte V28 el 29 och ett i mitten-slutet av augusti?

Vi återkommer med tid och plats inom kort.

Statusmöte i Nolbyns Bygdegård el Lövångersgården, med info om aktiviteter som skett sedan sist, och kombinera med en exkursion till någon ekologisk sjöträskel i närområdet.

Förslag på utflyktsmål: Holmsvattnet (Bureälven), Bjännsjön (Dalkarlsån), Lill-Sävarträsket (Sävarån), Hemsjön (Pålböleån) m.fl. att välja på.